

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

**Ομιλία κ. Κωνσταντίνου Μίχαλου
προέδρου ΚΕΕ & ΕΒΕΑ
στη διαδικτυακή συζήτηση που οργανώνει το
Ρ.Ε.Υ.Μ.Α. με θέμα:
«Made in Greece. Η μεγάλη και αναγκαία ιδέα της παραγωγικής
ανασυγκρότησης»
Αθήνα, 17 Ιουνίου 2020**

**«Η σημασία του Made in Greece για την οικονομία και τις επιχειρήσεις
(εμπορικό ισοζύγιο, ανεργία, ανάπτυξη).**

- Η ανάγκη για ουσιαστική παραγωγική ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας έχει αναδειχθεί και συζητηθεί επανειλημμένα στη διάρκεια της προηγούμενης δεκαετίας.
- Είναι προφανές ότι το προ κρίσης αναπτυξιακό πρότυπο ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για τα αδιέξοδα που αντιμετώπισε η χώρα. Ένα οικονομικό μοντέλο που στηρίχθηκε στην κατανάλωση και στις εσωστρεφείς υπηρεσίες. Ένα μοντέλο που χαρακτηρίστηκε από την αποβιομηχάνιση και την ανάγκη για όλο και περισσότερες εισαγωγές, όλο και μεγαλύτερο εξωτερικό δανεισμό.
- Πλέον συμφωνούμε όλοι ότι η δυνατότητα ανάκαμψης εξαρτάται από το βαθμό στον οποίο η Ελλάδα θα επιτύχει τη μετάβαση της οικονομίας της σε ένα νέο, υγιέστερο παραγωγικό μοντέλο. Το οποίο θα δημιουργεί ποιοτικές θέσεις εργασίας. Θα ενσωματώνει την τεχνολογία και την καινοτομία. Θα έχει εξωστρεφή προσανατολισμό.
- Ο τομέας της μεταποίησης μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά σε αυτή την προσπάθεια. Μπορεί να πρωταγωνιστήσει στην παραγωγή περισσότερων διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών, με υψηλή προστιθέμενη αξία, τα οποία θα ενισχύσουν τις ελληνικές εξαγωγές και θα υποκαταστήσουν εισαγωγές.
- Μπορεί να επιταχύνει τη μεγέθυνση της οικονομίας, να βοηθήσει στην ανάκτηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας, στη διατηρήσιμη αποκατάσταση του εμπορικού ισοζυγίου, αλλά και στη δημιουργία περισσότερων και καλύτερα αμειβόμενων θέσεων απασχόλησης.
- Είναι γνωστό ότι η μεταποίηση μπορεί, σε περιόδους κρίσεις να διαδραματίσει σταθεροποιητικό ρόλο για μια οικονομία. Δεν είναι τυχαίο ότι στην τελευταία

μεγάλη οικονομική κρίση, αυτή του 2008, οι χώρες που είχαν ισχυρή βιομηχανία έδειξαν μεγαλύτερες αντοχές και κατάφεραν να ανακάμψουν ταχύτερα.

- Αυτή η μετάβαση, είναι σήμερα περισσότερο απαραίτητη από ποτέ.
- Η πανδημία προκαλεί δραματικές μεταβολές σε όλους τους τομείς. Η επιχειρηματική δραστηριότητα επανακαθορίζεται, οι εργασιακές σχέσεις και βεβαίως οι καταναλωτικές συμπεριφορές αλλάζουν.
- Στην Ελλάδα, βλέπουμε ότι η κρίση πλήττει κομβικούς τομείς, στους οποίους βασίστηκε κατά κύριο λόγο η ανάκαμψη της οικονομίας τα προηγούμενα χρόνια.
- Βεβαίως μιλάμε κατ' αρχήν για τον τουρισμό, αλλά και για ένα ευρύτερο πλέγμα δραστηριοτήτων, που αντιμετωπίζουν πρωτοφανείς πιέσεις: το λιανεμπόριο, η εστίαση, οι μεταφορές κ.ά. Πρόκειται για τομείς που αναλογούν περίπου στο 40% της συνολικής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα και συνεισέφεραν τα δύο τρίτα του ετήσιου ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2017-2019.
- Ακόμη είναι νωρίς για να γνωρίζουμε το μέγεθος της ζημιάς στον τουρισμό και αν αυτή θα περιοριστεί στη χρονιά που διανύουμε. Ανάλογα με την εξέλιξη της πανδημίας και τις αλλαγές που αυτή θα επιφέρει στον κλάδο και στη συμπεριφορά των καταναλωτών, ενδέχεται να υπάρξουν πιο μακροπρόθεσμες επιπτώσεις.
- Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει άμεσα να επανεξετάσουμε το αναπτυξιακό μείγμα της ελληνικής οικονομίας.
- Η Ελλάδα είναι σήμερα, μαζί με την Κύπρο, οι χώρες της ευρωζώνης που εξαρτώνται περισσότερο από τον τουρισμό. Ο οποίος σαφώς ισοδυναμεί με ένα μεγάλο πλεονέκτημα για τη χώρα, δεν μπορεί όμως να συνεχίσει να αποτελεί «μονοκαλλιέργεια». Πρέπει, λοιπόν, να αξιοποιήσουμε αυτή την περίοδο ως ευκαιρία για να εστιάσουμε στρατηγικά στην ανάπτυξη και στη ενίσχυση νέων, δυναμικών και εξωστρεφών παραγωγικών κλάδων.
- Τώρα είναι η ώρα της εθνικής ανασύνταξης, η οποία απαιτεί αποφασιστικότητα και όχι – για μια ακόμη φορά – αναβολή των κρίσιμων, μεγάλων αλλαγών που χρειάζεται ο τόπος.

Γιατί η παραγωγική ανασυγκρότηση είναι η μεγάλη ιδέα του σήμερα και πώς η σημασία της υπερβαίνει το οικονομικό πεδίο (διεθνής θέση της χώρας και ισχύς, ανεξαρτησία, πολιτισμός, περιφερειακός ρόλος, θεσμοί, δημοκρατία).

- Η ισχύς κάθε χώρας προφανώς εξαρτάται από τη σταθερότητα, την ανάπτυξη και την προοπτική της οικονομίας της.
- Είναι βέβαιο, λοιπόν, ότι η σημασία της παραγωγικής ανασυγκρότησης υπερβαίνει το επιχειρηματικό και οικονομικό πεδίο.

- Ιδιαίτερα σήμερα, σε μια περίοδο όπου η Ελλάδα αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις στα εθνικά θέματα, ενώ ταυτόχρονα επιχειρεί να ορίσει ξανά το στίγμα της, στην Ευρώπη όσο και στην ευρύτερη περιοχή.
- Στη σημερινή συγκυρία θα έλεγε κανείς ότι η Ελλάδα έχει την ευκαιρία να χτίσει ένα απόθεμα αξιοπιστίας, τόσο στο εσωτερικό όσο και διεθνώς. Αξιοπιστίας όσον αφορά την υπεράσπιση της κυριαρχίας και των εθνικών συμφερόντων. Αξιοπιστίας όσον αφορά τη λειτουργία των θεσμών και του κράτους. Αξιοπιστία όσον αφορά την οικονομία και την αναπτυξιακή της πολιτική.
- Το γεγονός ότι η Ελλάδα διαχειρίστηκε την υγειονομική κρίση της πανδημίας με υποδειγματικό τρόπο, αναγνωρίζεται από την διεθνή κοινότητα. Για πρώτη φορά μετά από χρόνια, η χώρα κατάφερε να προσελκύσει καλή δημοσιότητα και θετικές αναφορές διεθνώς.
- Αντί να αντιμετωπίζεται ως το προβληματικό μέλος της ευρωζώνης, αναδείχθηκε σε παράδειγμα προς μίμηση.
- Κατάφερε να ανατρέψει στερεότυπα του παρελθόντος, παρουσιάζοντας μια πιο οργανωμένη και αποτελεσματική διοίκηση και κάνοντας σημαντικά βήματα προόδου στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
- Η δυναμική αυτή πρέπει να αξιοποιηθεί και να ενισχυθεί, στο πλαίσιο της προσπάθειας για επανεκκίνηση της οικονομίας. Μέσα από τη διαδικασία της παραγωγικής ανασυγκρότησης, η Ελλάδα έχει την ευκαιρία να συνεχίσει να δημιουργεί «ιστορίες επιτυχίας» και καλά παραδείγματα. Έχει την ευκαιρία να τοποθετηθεί ισότιμα μεταξύ των παραγωγικών δυνάμεων της Ευρώπης και να ενισχύσει τον οικονομικό της ρόλο.
- Έχει, παράλληλα, την ευκαιρία να αντιστρέψει ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια, αυτό του brain drain.
- Για να μπορέσει να επιτύχει ταχύτερη και διατηρήσιμη ανάπτυξη στα επόμενα χρόνια, η Ελλάδα θα πρέπει να συγκρατήσει ανθρώπους με υψηλού επιπέδου προσόντα και δεξιότητες. Και βεβαίως θα πρέπει να επιδιώξει την επιστροφή κάποιων έστω από αυτούς που έφυγαν τα προηγούμενα χρόνια, ώστε – με τον τρόπο αυτό – να μπορέσουν να αξιοποιηθούν γνώσεις και δεξιότητες που ενδεχομένως λείπουν σήμερα από την ελληνική οικονομία.
- Αυτό, πέρα από την παροχή επιμέρους κινήτρων, περνά μέσα από τη μετάβαση σε ένα μοντέλο ανάπτυξης το οποίο μπορεί να δημιουργεί και να διατηρεί περισσότερες ποιοτικές, παραγωγικές και καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας. Χρειάζεται να αναπτυχθούν δραστηριότητες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας, υψηλών ειδικοτήτων και κατ' επέκταση υψηλότερων αποδοχών.

Τι μπορεί και πρέπει να γίνει από πολιτεία, επιχειρήσεις και πολίτες για να υλοποιήσουμε το όραμα της παραγωγικής ανασυγκρότησης.

- Για να μπορέσει η Ελλάδα να επωφεληθεί από την επιστροφή της παγκόσμιας οικονομίας στην ανάπτυξη, αλλά και να ενισχύσει τις αντοχές της απέναντι σε μελλοντικές κρίσεις, πρέπει τώρα να επιδιώξει τη μετάβαση σε ένα νέο, εξωστρεφές παραγωγικό μοντέλο: σε ένα νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα το οποίο θα στηρίζεται στην παραγωγή διεθνώς εμπορεύσιμων, ανταγωνιστικών αγαθών και υπηρεσιών.
- Η εξασφάλιση πόρων συνολικού ύψους 50 δις. ευρώ από το πρόγραμμα Next Generation EU και το ΕΣΠΑ 2021 – 2027 αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία για τη χώρα, ώστε να βαδίζει με ταχύτερα βήματα προς αυτή την κατεύθυνση.
- Μια ευκαιρία, όχι μόνο να ανακάμψει από την κρίση, αλλά να αλλάξει συνολικά πορεία.
- Αυτή η ευκαιρία πρέπει να αξιοποιηθεί σωστά και το πρώτο βήμα για να γίνει αυτό, είναι να διδαχθούμε από τα λάθη του παρελθόντος.
- Η Ελλάδα διαχειρίστηκε και στο παρελθόν σημαντικούς ευρωπαϊκούς πόρους, μέσα από τέσσερα κοινοτικά πλαίσια στήριξης, τα οποία αν και χρηματοδότησαν ορισμένα σημαντικά έργα, τροφοδότησαν κυρίως την κατανάλωση χωρίς να αφήσουν το ανάλογο αναπτυξιακό αποτύπωμα.
- Σήμερα, δεν έχουμε την πολυτέλεια για αποσπασματικά έργα και δράσεις, ούτε για χωρίς σχέδιο επιδοτήσεις. Δεν έχουμε το περιθώριο για την ατελείωτη γραφειοκρατία, την πολυπλοκότητα και τις καθυστερήσεις, που χαρακτήρισαν προηγούμενες προγραμματικές περιόδους.
- Η διαχείριση των πόρων της νέας περιόδου θα πρέπει να ακολουθήσει μια κεντρική φιλοσοφία και αρχιτεκτονική, η οποία θα δημιουργεί τις προϋποθέσεις για τη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας σε ένα νέο παραγωγικό υπόδειγμα. Θα απαιτήσει τεχνοκρατική επάρκεια και αποτελεσματική, αυστηρή εποπτεία, αλλά πάνω από όλα εθνική συνεννόηση και συνεργασία.
- Βασικό μέλημα κατά την κατάρτιση του σχεδίου διαχείρισης θα πρέπει να είναι η υπέρβαση συγκεκριμένων δομικών προβλημάτων, όπως είναι η κατακερματισμένη παραγωγική βάση της χώρας η οποία στηρίζεται σε πολυάριθμες μικρές μονάδες, ο αργός ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους και της οικονομίας, αλλά και το χαμηλό επίπεδο στην έρευνα και στην τεχνολογία, στοιχεία απαραίτητα για να στηριχθεί η παραγωγή καινοτόμων, διαφοροποιημένων προϊόντων.
- Οι κύριοι άξονες της προσπάθειας θα πρέπει να είναι:
 - ο Η θέσπιση κινήτρων που ευνοούν την επιχειρηματική μεγέθυνση και τις συγχωνεύσεις μικρών επιχειρηματικών μονάδων. Ωστε να μπορέσουν να δημιουργηθούν μεγαλύτερες επιχειρήσεις, οι οποίες θα μπορέσουν να έχουν

πρόσβαση στην καινοτομία, να προσελκύσουν εξειδικευμένο προσωπικό, να ενισχύσουν την εξωστρέφεια και τη διαπραγματευτική τους θέση.

- Η επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού του κράτους και της οικονομίας, με εφαρμογή ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη δημιουργία της ψηφιακής Δημόσιας Διοίκησης, με την ανάπτυξη χρηματοδοτικών εργαλείων και κινήτρων για επενδύσεις ψηφιακής αναβάθμισης από τις επιχειρήσεις, με τη δημιουργία υποστηρικτικών δικτύων ειδικά για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, με επένδυση στη δια βίου μάθηση για την ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας.
- Η κάλυψη του ελλείμματος καινοτομίας της ελληνικής οικονομίας, με ενίσχυση του τριγώνου της γνώσης, υποστήριξη ικανών ερευνητικών ομάδων σε πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα της χώρας, δημιουργία κόμβων καινοτομίας και παροχή κινήτρων για την προσέλκυση επενδύσεων από μεγάλες εταιρίες του εξωτερικού.
- Η διαμόρφωση στοχευμένων κινήτρων και χρηματοδοτικών εργαλείων για την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών και για την ενθάρρυνση επενδύσεων σε δυναμικούς κλάδους, με υψηλή προστιθέμενη αξία. Ανάμεσα σε αυτούς είναι η έρευνα και ανάπτυξη στο χώρο του φαρμάκου, η παραγωγή γενοσήμων, η μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, αλλά και η καινοτομία και η υψηλή τεχνολογία.
- Για να κινητοποιηθούν νέες επενδύσεις σε αυτούς τους τομείς, χρειάζονται κίνητρα όπως η μείωση του ελάχιστου ύψους επένδυσης, και η θέσπιση υψηλών αφορολόγητων αποθεματικών, με απλά κριτήρια και δυνατότητα αυτοένταξης των επενδύσεων.
- Αυτονόητο είναι, τέλος, ότι οι αναπτυξιακές αυτές παρεμβάσεις, θα πρέπει να συνδυαστούν με την επιτάχυνση και την ολοκλήρωση των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων στη φορολογία και στο ασφαλιστικό σύστημα, στην εκπαίδευση, στο σύστημα υγείας, στη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης κ.α.
- Αυτή τη φορά, η Ευρώπη φαίνεται να αναλαμβάνει τις ευθύνες της, κάνοντας αυτό που επιβάλλουν οι περιστάσεις. Είναι ώρα και η Ελλάδα να κάνει το ίδιο, αξιοποιώντας με όραμα και αποτελεσματικότητα μέχρι και το τελευταίο ευρώ από τους πόρους που εξασφάλισε.
- Οι ανάγκες είναι πολλές. Ωστόσο, θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι η λογική του «μοιράζουμε χρήματα» ανήκει στο παρελθόν. Αυτό που καλούμαστε όλοι να κάνουμε, Πολιτεία, αυτοδιοίκηση, φορείς, επιχειρήσεις και κοινωνία, είναι να δούμε πώς θα διαχειριστούμε αυτό το εργαλείο με ορίζοντα όχι την επόμενη εκλογική αναμέτρηση, αλλά τις επόμενες γενιές. Αν θέλουμε να αλλάξουμε επιτέλους την πορεία και τη μοίρα της χώρας μας, τώρα είναι η μεγάλη μας ευκαιρία να κάνουμε ένα άλμα μπροστά».